

Bij de **korte keten** gaat het letterlijk om het inkorten van de voedselketen. Korte keten heeft heel wat voordelen:

- =Mensen krijgen terug contact met de afkomst van hun voedsel.

- = De producent bepaalt zelf de prijs, de productiemethode en het aanbod. Zo krijg je een eerlijk product voor een eerlijke prijs.

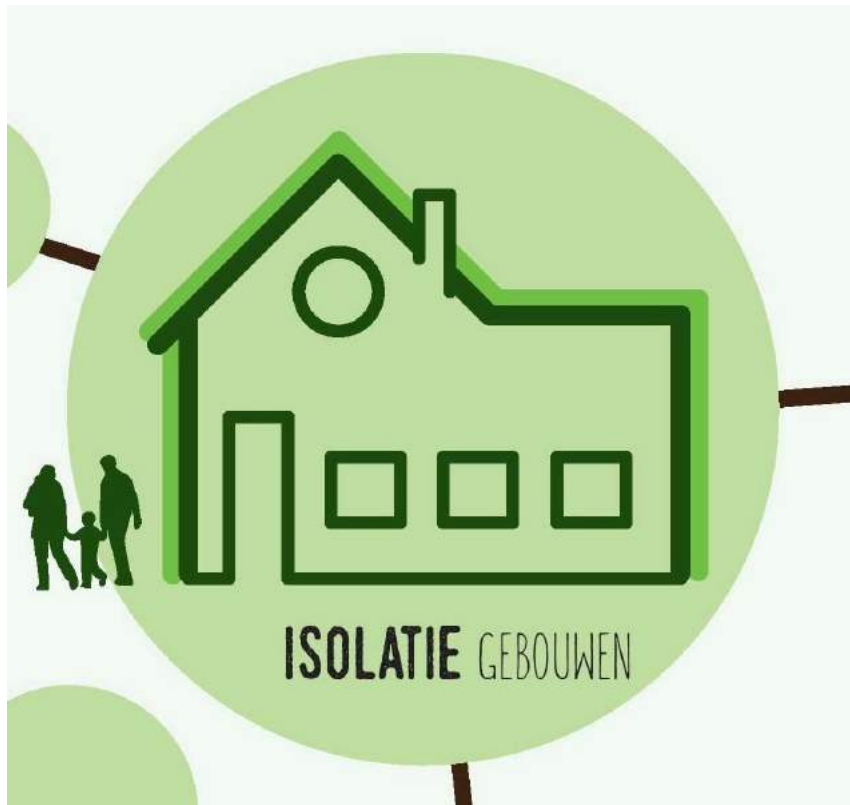
- =De lokale producten hebben minder transportkilometers afgelegd dus minder gebruik van fossiele brandstoffen en dus lagere CO2-uitstoot, maar ook vermindering van het energieverbruik voor koeling om de producten te bewaren.

- =Ook zijn deze producten meestal minder of zelfs helemaal niet verpakt, dus is er minder afval.

Opdracht: Wat is geen korte keten initiatief

- A. Groentepakket
- B. Boerenmarkt
- C. Voedselteam
- D. Bio produkt in supermarkt
- E. CSA boerderij

Neem de tweede en zesde letter van het tweede woord uit uw antwoord.

De groenste energie is diegene die je niet verbruikte

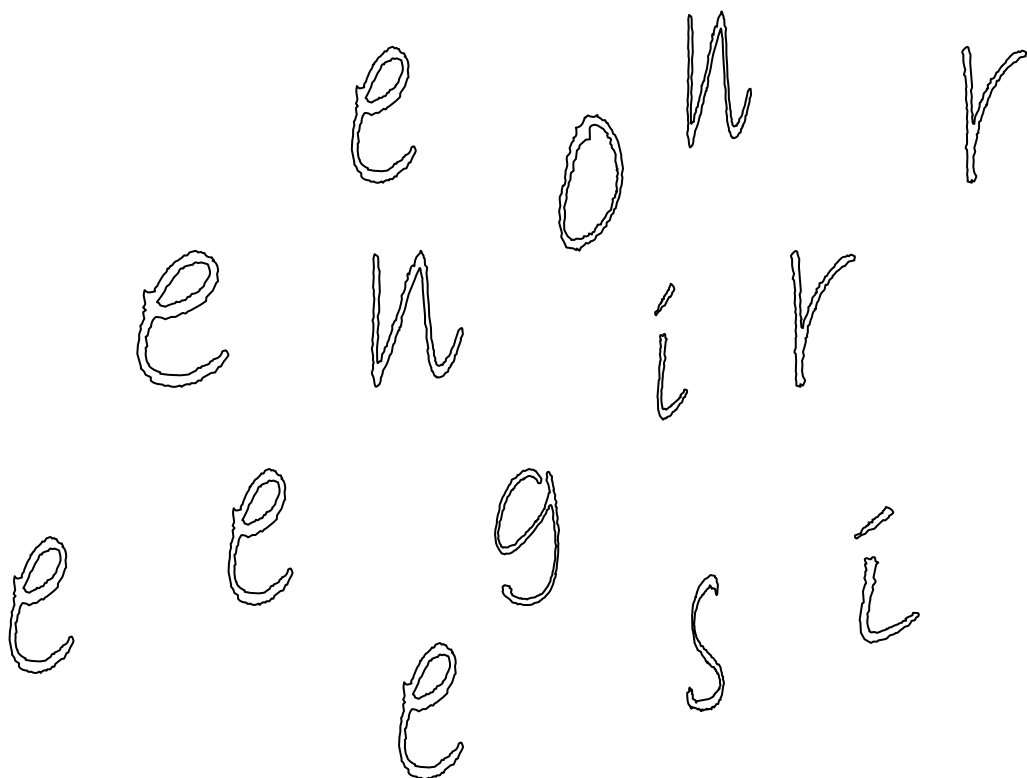
Naast de keuze voor een groene energiebron, is ook energiebesparing een belangrijke hefboom in de strijd tegen klimaatverandering.

Behalve het toepassen van de gewone energiebesparende maatregelen, is het vaak nuttig om je gebouw eens te laten onderzoeken door een specialist.

Dankzij overheidssubsidies kan dat zelfs goedkoop bij een aantal erkende organisaties bijv bij Energiesnoeiers.

Welk Energiesnoeiersbedrijf waar actief is, is via een zoekmachine gemakkelijk te vinden op www.energiesnoeiers.net

Opdracht: Maak met de volgende 14 letters de algemene naam van de organisaties die u advies kunnen geven om energie te besparen.

Neem de eerste en derde letter van het woord

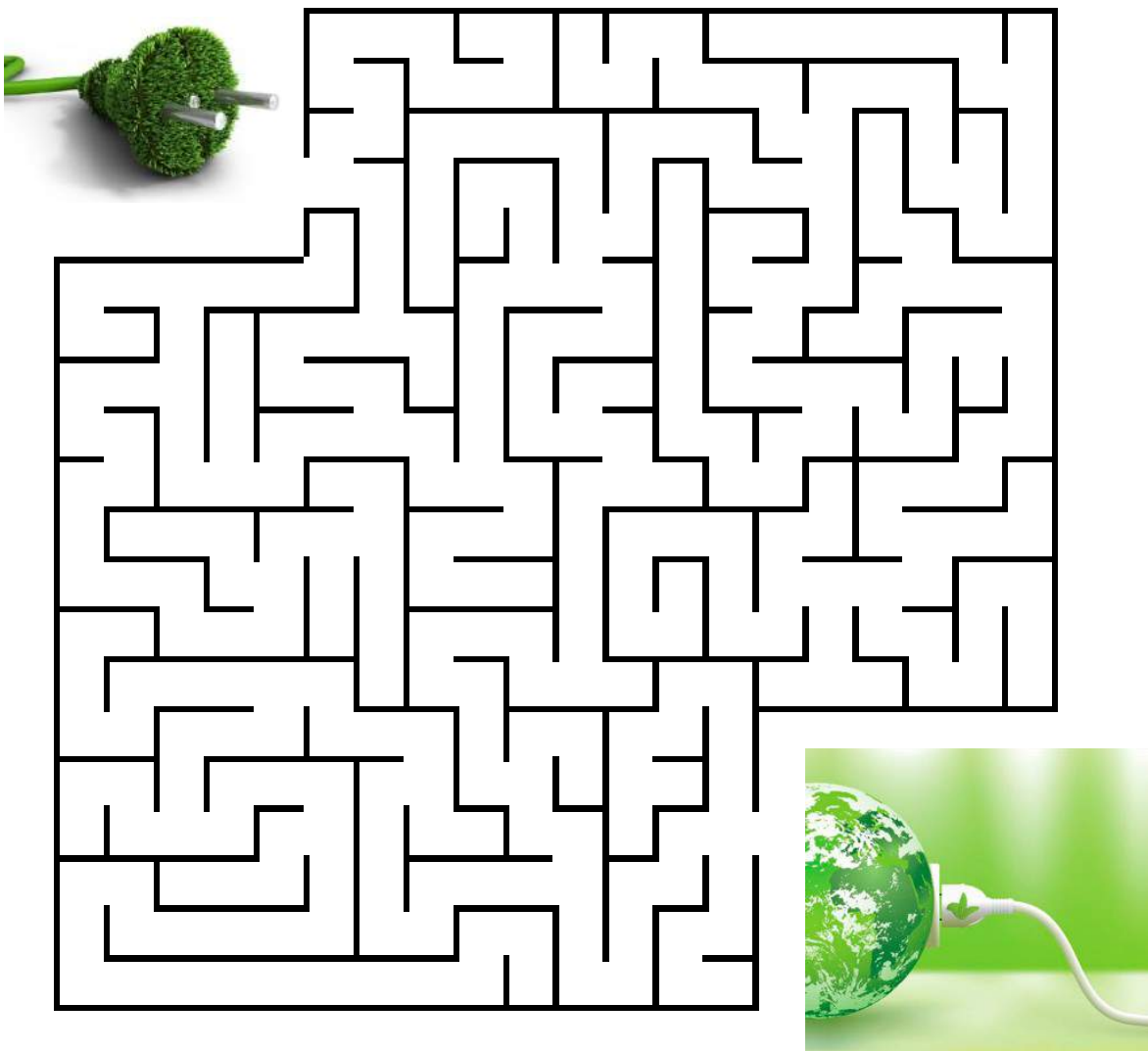
De snelste en gemakkelijkste manier om de CO₂-uitstoot en/of ecologische voetafdruk te verkleinen is natuurlijk het overschakelen naar groene stroom. De CO₂-uitstoot van groene stroom is minder dan 5% van de uitstoot van grijze stroom.

Overstappen naar een leverancier van groene stroom kost moeite noch geld. In de meeste gevallen brengt deze leverancier alles zelf in orde zodat je alleen nog je handtekening onder het nieuwe contract hoeft te zetten. Bovendien is groene stroom niet noodzakelijk duurder.

Een aantal provincies organiseren regelmatig groepsaankopen voor groene stroom. Zo kunnen ze onderhandelen voor voordelige tarieven.

Opdracht:

Het is soms even zoeken, maar moeilijk is het niet om over te schakelen op groene stroom, stop de stekker in het stopcontact.

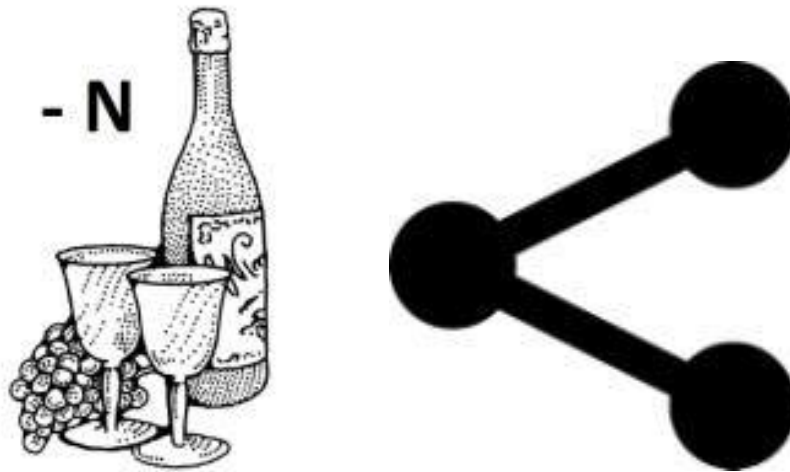

U krijgt zo maar twee letters de "f" en "a"

Een goed startpunt voor een duurzaam aankoopbeleid is het [Netwerk Bewust Verbruiken](#). Met het beeld van de omgekeerde piramide, geeft het netwerk aan iedereen een handige denkoefening, telkens je iets nodig hebt. Kopen is pas de laatste stap, nadat je zeker bent dat niet kan gebruiken wat je al hebt, het niet kan lenen, delen of ruilen, tweedehands op de kop tikken of zelf maken. Door zo te redeneren, vermijden we onnodig verbruik van materiaal en energie. Als groep kan je vaak terecht bij gemeentelijke of provinciale uitleendienst. Of je kan met enkele verenigingen in de buurt overgaan tot een gezamenlijke aanschaf van materialen die elke groep wel eens nodig heeft.

Opdracht:
maak de volgende rebus.

U ontdekt dan de Nederlandse naam voor Peerby, een platform waarop je apparaten kunt lenen en aanbieden om te lenen
Neem de derde en vierde letter van het tweede woord.

Heel wat bewegingen en organisaties zijn de voorbije jaren op de eco- en klimaatkar gesprongen en hebben heel interessante initiatieven ontwikkeld: Zij voegen zich bij de grote groep oude en nieuwe bewegingen: natuurverenigingen, transitiegroepen, ecologische tuiniers, CSA-boerderijen, korteketeninitiatieven, groenestroomproducenten, enz...

Onderzoek even wie in de buurt met wat bezig is, en leg contacten. Samen sta je sterker.

Organiseer een fietstocht of wandeling in de buurt. Herontdek de trage wegen en geniet van je eigen omgeving, of ontdek de lokale economie en de producten die in jouw buurt geproduceerd worden. Organiseer een bezoek bij de windturbine, het cohousing-project, de CSA-boerderij, het volkstuintje, de stadsboerderij, de hoevewinkel of de korteketen-boer in je buurt. Laat je rondleiden door een verantwoordelijke.

Vraag ook wat je als gemeenschap voor hen kan betekenen. Misschien hebben ze nood aan een vergaderzaal. Misschien zijn er activiteiten waar samenwerking mogelijk is.

Opdracht 1. Woordzoeker

BLUEBIKE

FIETS

KLIMAAT

KOOLSTOF

TRANSITIE

VEGETARISCH

VOEDSELTEAM

WANDELEN

Zoek bovenstaande woorden

G	A	A	R	W	X	K	S	H	F	V	E
K	M	E	R	G	E	P	A	K	G	A	I
H	C	S	I	R	A	T	E	G	E	V	T
J	C	I	L	E	I	T	A	D	V	R	I
I	D	F	M	J	B	S	N	I	O	K	S
V	O	E	D	S	E	L	T	E	A	M	N
N	E	L	E	D	N	A	W	E	X	F	A
B	L	U	E	B	I	K	E	E	I	H	R
K	O	O	L	S	T	O	F	N	X	F	T
T	T	A	A	M	I	L	K	T	T	N	C

**Er is één letter die twee keer gebruikt wordt.
Neem die letter en de letter er net boven.**

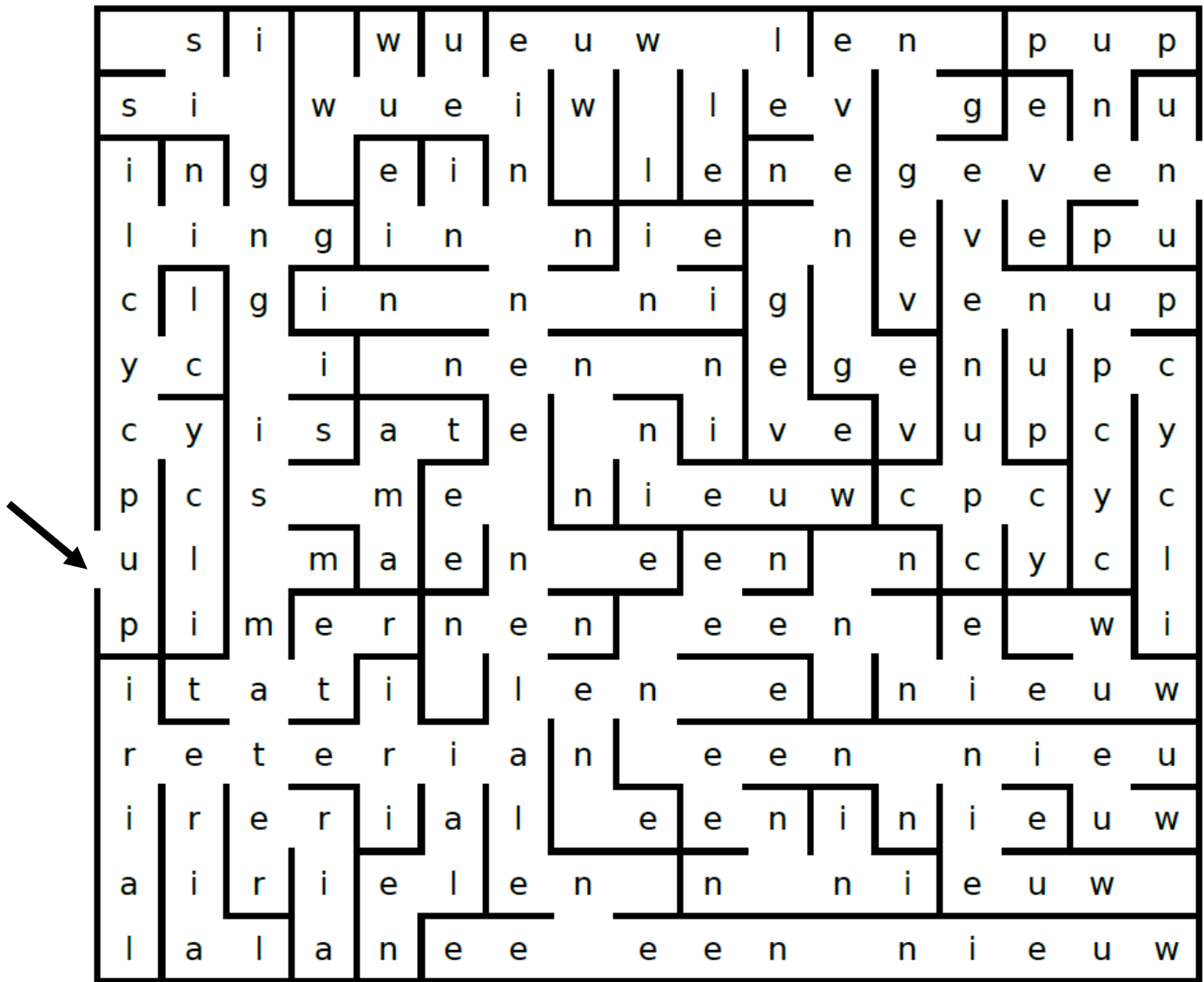

De klimaatneutrale samenleving van de toekomst moet echter niet alleen afval verwerken, maar vooral ook afval voorkomen, en zo ons verbruik aan materiaal en energie verminderen. Dat heeft met ons koopgedrag te maken, maar ook met productdesign. Meer en meer zullen producten zo moeten gemaakt worden, dat ze opnieuw helemaal te demonteren zijn, en alle grondstoffen hergebruikt kunnen worden. Dat is het principe van cradle to cradle (van wieg tot wieg)

Verminder, hergebruik, recycleer, repareer, upcycle. Dit laatste kan ook een toffe activiteit zijn. maak van resten van afgedankte producten, nieuwe hoogwaardige en decoratieve toepassingen. Wie op internet het woord 'upcycle' intikt, vindt honderden afbeeldingen van creatieve vondsten van anderen die materialen een nieuw leven gaven.

De gemeente van Geraardsbergen heeft hiermee al ervaring.

Opdracht. Zoek de zin.

Neem van het derde woord van de zin, de eerste en tweede letter

Sommige kerkgemeenten hebben een kleine tot groene ruimte. Deze bieden een uitstekende kans om te werken aan een mooie, aangename en biodiverse omgeving voor de werking. Voor leden of betrokkenen met groene vingers is het een mooie gelegenheid om samen te werken, vriendschappen te ontwikkelen en hun resultaten te delen met bezoekers en deelnemers.

Maak er een miniparadijs van voor vogels, vlinders, hommels en bijen door ook soorten te planten die aantrekkelijk zijn voor deze dieren. In tuinentra vind je een aantal bloemenmengsels die bestuivers aantrekken.

Voer snoeihout niet af, maar maak ergens een takken-berg of takkenwal. Vogels vinden hier bescherming en sommige soorten vinden er een nestgelegenheid (bijv. het winterkoninkje).

Ook het liturgisch bloemschikken kun je hierbij betrekken. Zie ook *Eigen groen verdient een bloemetje*.

Neem van de bloem de tweede en derde letter.

Ook voor de werking en de activiteiten van de gemeente is mobiliteit belangrijk. We gaan naar vergaderingen, organiseren uitstappen, verzamelen op zondag in de kerk en treffen elkaar voor vrijwilligerswerk.

Wie veel avondvergaderingen heeft, weet dat het vanuit de meeste gemeenten en dorpen onmogelijk is om na 22 u nog via het openbaar vervoer weer thuis te geraken.

Behalve carpoolen kunt u ook nog denken aan andere initiatieven.

Blue bike,

Zelf zorgen voor vervoer van minder mobiele mensen

Meedoen met autodelen: Cambio of zelf een autodeelgroep opzetten via autodelen.net of je kan ook met je buurt of wijk of groep een gesloten autodeelsysteem opzetten. Het is een kostendelend principe. Cozycar organiseert dergelijke lokale initiatieven.

Opdracht: noem twee redenen waarom autodelen goed is.

1. Het is goed voor het....

2. Het is goed voor de.....

Neem de derde en vijfde letter van het woord bij antwoord 1.

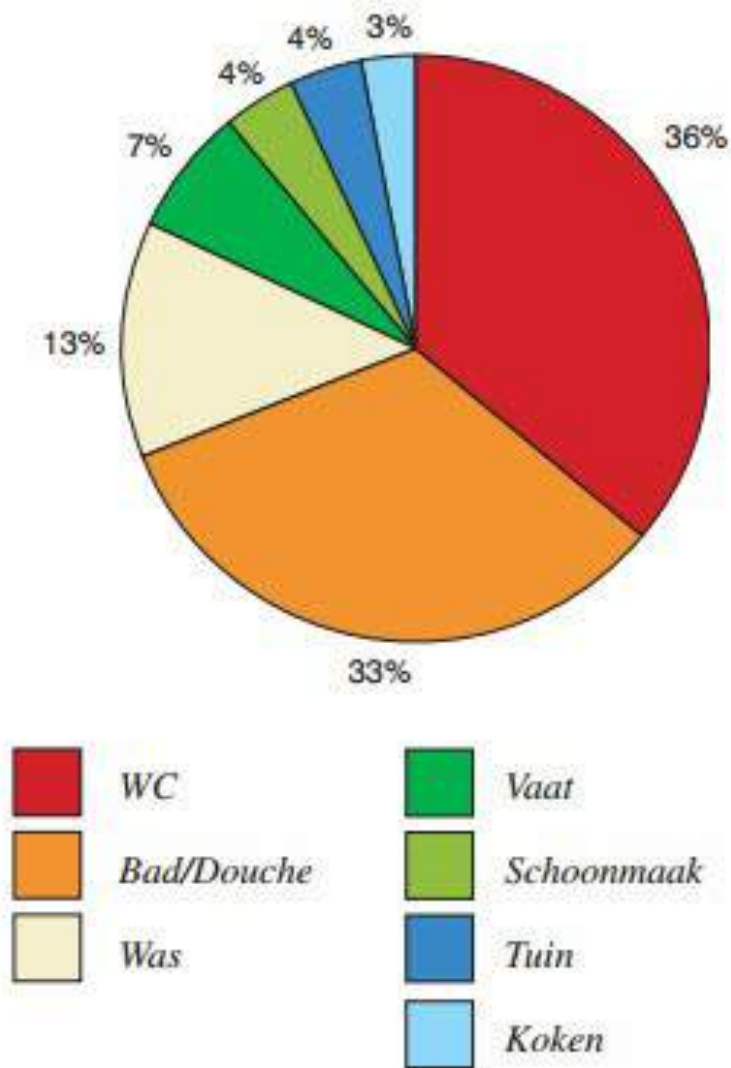
Water is de kostbaarste grondstof op aarde.

Nochtans gaan we er erg slordig en verspilzuchtig mee om. Dat schreef Eokerk al in de campagne 'Geen water, geen later' van 2013.

In eigen land hebben we een goed uitgebouwd openbaar net van drinkwatervoorziening. Het is een hele inspanning om ons zo genereus te voorzien van zuiver, veilig drinkwater. Het is dan ook een beetje verwonderlijk dat we het zo lang onbekommerd gebruikten voor zowat alle doeleinden: de spoeling van het toilet, het besproeien van de tuin, enz... Enkele tips:

- ◇ biedt kraantjes water aan
- ◇ investeer in een degelijke regenwaterput of gebruik een regenton.
- ◇ Eet eens vegetarisch
- ◇ Voor een waterzuiniger leven kun je kijken naar de actie '40 dagen droger' <http://www.broederlijkdelen.be/40-dagen-droger/#/overlay/>

*Verdeling van het
dagelijks huishoudelijk waterverbruik*

Opdracht: water is kostbaar.

Neem de grootste verbruiker in huis en daarvan de eerste letter.

Neem ook de kleinste verbruiker en daarvan de tweede letter.

Ecokerk en Oikocredit lanceren samen een oproep om geen financiële reserves meer te investeren in fossiele energie, en ze –als onderdeel van hun klimaatplan- actief te investeren in duurzame ontwikkeling, hernieuwbare energie en de transitie naar een koolstofarme economie.

Vele organisaties hebben al een lange traditie van ethisch bankieren. Met dit initiatief komt er een broodnodige hefboom om maatschappelijke veranderingen te helpen realiseren.

U kunt dit doen door u te laten informeren waar uw bank uw geld investeert.

En door bijvoorbeeld druk uit te oefenen:

<http://www.netrv.be/ecokerk/493-zet-je-bank-op-de-juiste-route>

U kunt ook overgaan tot desinvesteren en uw spaargeld overzetten naar andere een bank als oikocredit. U profiteert bovendien van een gunstige rente.

Zit u aan uw bank vast door leningen, overweeg dan een herfinanciering. U kunt u gratis laten adviseren door een hypotheekwinkel.

Opdracht: U krijgt opnieuw twee letters. U kunt immers uw tijd goed gebruiken om hierover te spreken met anderen en informatie op te zoeken.

Aub de letter " a" en "d" zijn voor u.

Klimaatplan

Ecokerk heeft een checklist opgesteld om te kijken of elk van ons en wij allen tezamen iets (meer) kunnen om onze ecologische voetafdruk te verkleinen. De checklist kan helpen om alles eens op een rijtje te zetten, te kijken wat al gebeurt en ontdekken wat nog kan gebeuren. Dat geldt ook voor kerken. De lijst bevat een aantal onderdelen, die te maken hebben met de inrichting en de energie-voorziening van uw kerkgebouw of gemeentecentrum.

U vindt deze op
<http://www.netrv.be/ecokerk/klimaatnetwerk>

Opdracht: Welke VPKB gemeente diende als eerste haar klimaatplan in op de site: [Klimaatnetwerk.be](https://klimaatnetwerk.be)

Neem de tweede en vierde letter van de plaatsnaam van deze gemeente .

Eigen groen verdient een bloemetje

Het is een goede gewoonte om in de kerk bloemen en takken te gebruiken. Meestal worden bloemen gekocht maar het kan ook anders:

- is er grond bij de kerk of pastorie? Plant daarin struiken, vaste planten en bollen die geschikt zijn voor het bloemschikken in de kerk. Kies zoveel mogelijk streekeigen, inheemse soorten.
- Als de kerk midden in een stad staat, kan je wellicht bakken en grote potten plaatsen en bijvoorbeeld eenjarige snijbloemen zaaien.

Wist u dat er traditiegetrouw in de adventstijd en de veertigdagentijd geen bloemen in de kerk gebruikt worden? Het zijn perioden van inkeer en bezinning: ook buiten is alles nog 'ingekeerd' in rust! In de advent kan je met groene takken werken. In de veertigdagentijd kan composities maken met bijvoorbeeld jute, zand en snoeihout. Voor ideeën: zie de werken van Tini Brugge op www.liturgischbloemschikken.nl .

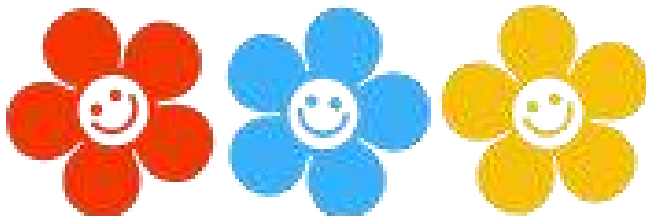
Als u bloemen koopt, kies dan voor soorten die bij het seizoen passen (geen chrysanten in mei en geen tulpen in december), en liefst van lokale teelt (niet ingevoerd per vliegtuig). Als het bloemen van buiten, van de 'koude grond' zijn, dan is er ook geen extra energie voor de serre nodig geweest.

Opdracht: Naar welke benaming zoeken wij

Het is geen label maar een benaming voor bloemen die geteeld zijn onder goede arbeids- en milieuomstandigheden. Dit kunnen zijn: seizoensbloemen, lokale bloemen, biologische bloemen en bloemen uit het Zuiden met een fairtrade label.

We geven hier alvast een paar tips, en kijk naar de afbeelding:

Het zijn twee woorden en er is een alliteratie.

Neem van het tweede woord dat u vond de derde en laatste letter:

U mist enkel nog de "e" om de zin die we zoeken te kunnen vormen.

Deze opdracht levert u dus drie letters op.